

Majandus- ja infotehnoloogiaministri määruse „Välisinvesteeringu loa taotluse esitamise kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Majandus- ja infotehnoloogiaministri määruse „Välisinvesteeringu loa taotluse esitamise kord“ (edaspidi *määrus*) eesmärk on kehtestada nii andmekoosseis kui ka nõuded teabele, mida välisinvestor peab välisinvesteeringu loa taotlemisel esitama.

Määrus kehtestatakse välisinvesteeringu usaldusvääruse hindamise seaduse (VUHS) § 7 lõike 4 alusel.

- VUHS-is reguleeritakse tingimused ja kord, millest lähtudes hinnatakse välisinvesteeringu usaldusväärust juhul, kui välisinvestor soovib osaleda Eesti ja muu Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) liikmesriigi julgeoleku või avaliku korra seisukohalt olulises majandusvaldkonnas, tehes investeeringu määratud sektorites tegutsevasse ettevõtjasse.

- Julgeoleku ja avaliku korra tagamiseks on loodud meede, mis annab süsteemse vaate teatud majandussektorites tehtavatele välisinvesteeringutele ja mille abil saab koguda teavet ja analüüsida nende investeeringute mõju Eesti ja muu EL-i liikmesriigi julgeolekule või avalikule korrale ning välispoliitikale laiemalt. Selleks kehtestatakse kohaldamisalasse kuuluvatele välisinvesteeringutele loakohustus ning nähakse ette meetmed avaliku korraga ja julgeolekuga seotud riskide kõrvaldamiseks.

- Seadusega kehtestatakse välisinvesteeringu hindamiseks olulised elemendid, et välisinvestorile oleks arusaadav, millistes valdkondades, millise info alusel, millises ajaraamis ja kes hindamismenetluse ellu viib.

Alates 11. oktoobrist 2020 rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2019/452¹ (edaspidi *määrus 2019/452*), millega kehtestatakse:

- a) üldine raamistik EL-i tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringuteks liikmesriikide poolt julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel, samuti
- b) reeglid koostööks liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja komisjoni vahel seoses julgeolekut või avalikku korda mõjutada võivate välisinvesteeringutega.

Määruse 2019/452 preambuli punkti 8 kohaselt peaks välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute ja koostöö raamistik andma liikmesriikidele ja Euroopa Komisjonile vahendid, et igakülgset tegeleda ohuga julgeolekule või avalikule korrale ning kohaneda muutuva olukorraga, säilitades samas liikmesriikide jaoks vajaliku paindlikkuse teha avaliku korra tagamise ja julgeolekukaalutlustel välismaiste otseinvesteeringute taustauuringuid, võttes arvesse oma konkreetset olukorda ja riigisest eripära. Otsus selle kohta, kas kehtestada

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu [määrus \(EL\) 2019/452](#), millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik (ELT LI 79, 21.3.2019, lk 1–14).

taustauuringumehhanism² või teha konkreetsele välismaisele otseinvesteeringule taustauuring, jääb iga liikmesriigi ainuvastutusse.

Peale eelnimetatud üldiste juhiste välisinvesteeringute hindamise regulatsiooni kohta, näeb määrus 2019/452 kolmandate riikide välisinvestorite tehtavate investeeringute suhtes ette koostöömehhanismi ja sätestab infovahetuse korra nii EL-i liikmesriikide kui ka Euroopa Komisjoni vahel. Koostöö raames vahetata teave peab minimaalselt hõlmama välisinvestori ja sihtettevõtja omandistruktuuri, äritegevuse kirjeldust, andmeid investeeringu väärtuse ja rahastuse kohta. Seega, sõltumata riigisisese välisinvesteeringu kontrolli olemasolust või selle puudumisest, peavad kõik liikmesriigid määrusega 2019/452 kehtestatud koostöömehhanismis osalema. VUHS-iga luuakse alused küsida välisinvestorilt ja välisinvesteeringut saavalt sihtettevõtjalt teavet, mis on vajalik nii määruses 2019/452 ettenähtud koostöös tõhusaks osalemiseks kui ka seaduse kohaldamisalasse jääva investeeringu hindamiseks, arvestades muu hulgas teiste EL-i liikmesriikide ja Euroopa Komisjoni seisukohti.

VUHS-is määratud tingimusel on välisinvesteeringuks vaja Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti luba (edaspidi *välisinvesteeringu luba*), mille andmisel hinnatakse välisinvesteeringu mõju Eesti või muu EL liikmesriigi julgeolekule ja avalikule korrale. Välisinvesteeringu loa saamiseks esitab välisinvestor (edaspidi ka *taotleja*) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (edaspidi *TTJA*) elektrooniliselt taotluse koos lisadokumentidega pärast välisinvesteeringu aluseks oleva lepingu sõlmimist või muu tehingu tegemist, kuid enne välisinvesteeringu lõpuleviimist. TTJA edastab taotluse ja sellele lisatud dokumendid välisinvesteeringukomisjonile (edaspidi ka *komisjon*) välisinvesteeringu loa andmise kooskõlastamiseks. Hinnates välisinvesteeringu avaldatavat mõju Eesti või muu EL-i liikmesriigi julgeolekule ja avalikule korrale, kaaluvad TTJA ja komisjon eelkõige asjaolusid, mis seonduvad välisinvestoriga ning sihtettevõtja või sihtettevõtja osa majandustegevuse ja asjakohase majandusvaldkonnaga. Komisjon kooskõlastab välisinvesteeringu loa andmise ning TTJA annab välisinvesteeringu loa, kui välisinvesteering ei ohusta Eesti või muu EL-i liikmesriigi julgeolekut ja avalikku korda.

Välisinvesteeringu hindamiseks on vaja saada andmed välisinvesteeringu, sihtettevõtja või sihtettevõtja osa ja välisinvestori kohta. VUHS-i § 7 lõike 1 kohaselt koosneb välisinvesteeringu loa taotlus välisinvesteeringu kirjeldusest ning välisinvestori, sihtettevõtja ja sihtettevõtja osa, nende omandistruktuuri, tegeliku kasusaaja ja majandustegevuse, välisinvesteeringu väärtuse, rahastamise allika ning tegemise ajakava andmetest. Eelnimetatud andmete täpsem koosseis on sätestatud määruse eelnõus.

Välisinvesteeringu kohta on oluline peale selle kirjelduse saada andmed välisinvesteeringu ligikaudse väärtuse, tehingu lõpuleviimise kavandatava aja, rahastamisallika, välisinvestori äristrateegia kohta seoses tehinguga, välisinvestori finantssuutlikkuse kohta tagada sihtettevõtja või sihtettevõtja osa majandustegevuse järjepidevus ja nõuetekohane toimimine, välisinvestori osalemise kohta sihtettevõtja osa- või aktsiakapitalis enne tehingut ja tehingu tulemusena, välisinvesteeringu mõju EL-ile huvi pakkuvatele projektidele või programmidele määruse 2019/452 artikli 8 tähenduses. Sihtettevõtja kohta tuleb peale kontaktandmete esitada sihtettevõtjas olulise osaluse või kontrolli omandamise viisi kirjeldus, majandustegevuse kirjeldus, sealhulgas asjakohased Eurostati klassifikaatori NACE koodid ning pakutavate

² Määruse 2019/452 artikli 2 punkti 4 kohaselt on taustauuringumehhanism üldkohaldatav meede, nagu seadus või määrus, ning sellele lisatud haldusnõuded, rakendusnormid või -suunised, kus on esitatud tingimused ja menetlused, et välismaiseid otsinvesteeringuid julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel hinnata, uurida, nende tegemiseks luba anda, nende suhtes tingimusi kehtestada, nende tegemist keelata või neid tühistada.

toodete ja teenuste kirjeldus enne ja pärast tehingut. Ühtlasi tuleb esitada EL-i liikmesriikide loetelu, kus sihtettevõtja tegeleb majandustegevusega tütarettevõtjate või filiaalide kaudu, samuti saadavate asendustoodete või -teenuste ja peamiste konkurentide loetelu, andmed patentide või muude intellektuaalomandi õiguste kohta, sihtettevõtja omandistruktuuri kirjeldus, sealhulgas teave lõpliku kontrolliva üksuse, osanike või aktsionäride kohta enne välisinvesteeringut, viimase majandusaasta käive eurodes, töötajate koguarv. Samuti tuleb nimetada tegelik kasusaaja, mis on oluline eelkõige välisinvestori puhul. Sihtettevõtja osa kohta esitatakse taotluses selle koosseisu kuuluva ettevõtte, käitise või vara kirjeldus, loetelu sihtettevõtja osa koosseisus olevate intellektuaalomandiõiguste kohta, pakutavate toodete ja teenuste kirjeldus, andmed sihtettevõtja osa toodete ja teenuste asendatavuse ning peamiste konkurentide kohta. Välisinvestori kohta tuleb peale kontaktandmete esitada tehingus osalemise kirjeldus (kas tegemist on otsese või kaudse investoriga), omandistruktuuri kirjeldus ja tegelik kasusaaja, majandustegevuse lühikirjeldus ning nende EL-i liikmesriikide loetelu, kus on ettevõtja majandustegevus, peamiste konkurentide loetelu, viimase majandusaasta käive eurodes, töötajate koguarv, selgitus, kas tema või tema kontrollitav ühing on rahvusvahelise sanktsiooni subjekt.

Andmeloetelu on koostatud, et tagada TTJA-le ja komisjonile võimalikult terviklik ülevaade välisinvestorist ja temaga seotud isikutest, välisinvesteeringu majanduslikust eesmärgist ja välisinvestori kavatsustest, samuti investeeringuks kasutatud raha päritolust. Selline andmestik võimaldab hinnata välisinvesteeringu mõju julgeolekule ja avalikule korrale, sealhulgas identifitseerida investeeringuga kaasnevaid riske VUHS-i § 4 lõikes 1 nimetatud sihtettevõtjate tegutsemisvaldkondades. Koostatud andmeloetelu puhul on arvesse võetud määruse 2019/452 artiklis 9 nimetatud teavet, mida on täpsustatud liikmesriikide ja Euroopa Komisjoni kokkulepitud välisinvesteeringutest teavitamise vormis³, mille jagamine liikmesriikide ja komisjoni vahel on määruses ettenähtud koostöökorra täitmiseks vajalik.

On oluline, et välisinvestoril on taotluse esitajana igakülgse kaasaaitamise kohustus, tagamaks, et komisjon otsustab loa andmise täieliku ja tõese informatsiooni alusel. See on vältimatu, arvestades kindlaksmääratud tähtaegu välisinvesteeringule hinnangu andmiseks. HMS-i § 38 lõike 3 kohaselt on menetlusosaline kohustatud haldusorganile esitama ja teatavaks tegema talle teada olevad menetluses tähtsust omavad asjaolud ja tõendid ning selle kohustuse täitmata jätmisel võib haldusorgan soodustava haldusakti andmisel jätta taotluse läbi vaatamata. Kuivõrd välisinvesteeringu loa andmise menetlus toimub välisinvestori huvides, kes taotleb endale soodustava haldusakti andmist, on tähtis, et see isik teeb kiiret ja igakülgset koostööd TTJA ja välisinvesteeringukomisjoniga hindamiseks tähtsust omavate asjaolude selgitamiseks.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettevõtlus- ja tarbimiskeskonna osakonna välisinvesteeringute nõunik Natalja Rüütel (639 7615, natalja.ryytel@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja koostamisse on olulise panuse andnud Siseministeeriumi sisejulgeolekupoliitika osakonna ametnikud (612 5056, jupo@siseministeerium.ee). Eelnõu väljatöötamisse olid samuti kaasatud Justiitsministeeriumi, Kaitsemisteeriumi, Rahandusministeeriumi, Välisministeeriumi, Kaitsepolitsei ameti,

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määruse (EL) 2019/452 (millega kehtestatakse Raamistik Euroopa Liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringuteks) artikli 6 kohase teadete vorm, vormi B osa on kättesaadav: <https://circabc.europa.eu/ui/group/be8b568f-73f3-409c-b4a4-30acfcc5283/library/aac8130b-3b40-4bd1-99b5-147447189f23/details>

Rahapesu Andmebüroo, Välisluureameti, Riigikantselei, TTJA ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse esindajad.

Eelnõule tegi juriidilise ekspertiisi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Ragnar Kass (ragnar.kass@mkm.ee). Eelnõu on keeluliselt toimetanud Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Airi Kapanen (Airi.Kapanen@just.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud välisinvesteeringu usaldusväärsuse hindamise seadusega, millega luuakse välisinvesteeringu loamenetluse regulatsioon. Seadus võeti Riigikogus vastu 2023. aasta 25. jaanuaril.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb kuuest paragrahvist.

§ 1. Määruse reguleerimisala

Eelnõu §-ga 1 määratakse reguleerimisala, sätestades, et määrusega kehtestatakse välisinvesteeringu loa taotluse (edaspidi *taotlus*) andmekoosseis, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ja taotluse esitamise kord. Sätte eesmärk on tagada normi adressaatidele õigusselgus selles, mida kõnealune määrus otseselt reguleerib.

Taotlusega esitatava teabe täpsem koosseis on sätestatud **eelnõu §-des 2–4**. Välisinvesteeringu hindamisel kasutatakse taotlusele lisatud ning menetluse käigus kogutud teavet ja dokumente selleks, et riik saaks põhjalikult hinnata kavandatava investeeringuga seotud võimalikke riske, aga ka võimalikku kasu, mida investeering võib tuua. Andmete kogumise ja analüüsimise eesmärk on tagada, et välisinvesteeringud on kooskõlas riigi strateegiliste majanduslike huvidega ega mõjuta negatiivselt riigi julgeolekut ja avalikku korda. Seega on tähtis tuvastada ja piisaval määral leevendada võimalikud ohud riigi julgeolekule või avalikule korrale, kui sellised ohud tuvastatakse.

Teabe ja dokumentide abil, mis on seotud välisinvestori, sihtettevõtja ja investeeringuga, saavad nii TTJA kui ka välisinvesteeringukomisjon kavandatavast tehingust ja selle eesmärkidest üksikasjaliku ülevaate ning see aitab teha teadliku otsuse investeeringu lubamise või selle keelamise kohta. Esitatavad andmed hõlmavad mitmekülgset teavet välisinvestori omandistruktuuri, finantsseisundi ja võimalike poliitiliste sidemete kohta, samuti üksikasjaliku teabe sihtettevõtja äritegevuse kohta nii enne kui ka pärast välisinvesteeringu tegemist. Lisaks sellele saadakse teave kavandatava investeeringu kohta, sealhulgas investeeringu suuruse ja välisinvestori kavandatava otsese või kaudse osalusproportsiooni kohta. Andmed võimaldavad muu hulgas kontrollida välisinvestori senist tegevust ja mainet ning tegevuse kooskõla õigusaktide nõuetega, et hinnata probleemse äritegevuse tõenäosust.

§ 2. Välisinvesteeringu andmed

Eelnõu §-s 2 on loetletud andmed, mis tuleb välisinvesteeringu loa taotluses välisinvesteeringu kohta esitada.

VUHS-i § 2 lõikes 1 määratakse termini *välisinvesteering* mõistesisu. Välisinvesteeringuteks loetakse kolme liiki tehinguid, mille kaudu välisinvestor:

- omandab otsese või kaudse olulise osaluse sihtettevõtjas,
- saavutab otsese või kaudse kontrolli sihtettevõtja üle või
- omandab sihtettevõtja osa.

Sealhulgas on terminiga *välisinvesteering* hõlmatud nii tehingud ühingute osade ja aktsiatega kui ka varatehingud (näiteks sihtettevõtja osa, st sihtettevõtjale vajaliku ettevõtte, käitise või vara, omandamine), samuti mitmesugused muud tehingud, mis võimaldavad kontrollida sihtettevõtja juhtorganite koosseisu või otsuseid, sealhulgas hääletuskokkulepped, mille tulemusena osaluse omaja isik ise formaalselt ei muutu (näiteks leping aktsionäride või osanike vahel).

Määruse eelnõu § 2 punkti 1 kohaselt tuleb esitada välisinvesteeringu kirjeldus. Välisinvesteeringu kirjeldus peab olema piisavalt ülevaatlik, et oleks võimalik üksikasjalikult aru saada kavandatava välisinvesteeringu sisust ja selle hindamisel tähtsust omavatest asjaoludest. Näiteks peab kirjeldusest selguma, kas välisinvesteering on otsene või kaudne, kas toimub olulise osaluse või kontrolli saavutamine, sealhulgas kas see toimub osaluse kaudu või muul viisil (nt hääletuskokkulepete, finantseerimise, teabele juurdepääsu või juhtimisjuhiste andmise võimaluse saamise kaudu), kas välisinvesteering on seotud sihtettevõtjaga või tema osaga (ning millise osaga), kas investeering tehakse ühe või mitme tehingu ja toiminguga jne. Kui investeeringuga kaasneb otsene või kaudne kontroll Eesti sihtettevõtja üle või oluline osalus sihtettevõtjas aktsiate või hääleõiguse otsese või kaudse omamise või kontrollimise kaudu, tuleb esitada andmed osaluse suuruse (sh protsentides), väärtpaberite nimiväärtuse ja sellega seotud hääleõiguse kohta. Kui välisinvestor omandab kontrolli või olulise osaluse muul viisil kui osaluse või hääleõiguse omandamisega, tuleb esitada teave tegurite kohta, mis võimaldavad kontrolli või olulise mõju juhtorganite üle, sealhulgas näiteks õigus teha või heaks kiita otsuseid sihtettevõtja olulistes juhtimis- või finantsküsimustes või olulistes arengu- või tegevusküsimustes või ühingu ärikriitilistes valdkondades vastavalt põhikirjale või lepingule, õigus nimetada või tagandada sihtettevõtja juhtorganite liikmeid põhikirja või lepingu alusel. Kui välisinvesteering seisneb mitmes seotud tehingus, mis eraldi ei too kaasa olulise osaluse omandamist, ettevõtja üle kontrolli saavutamist ega sihtettevõtja osa omandamist, kuid millel on kogumis vastav majanduslik eesmärk või sisuline tagajärg, peab see kirjeldusest selguma. Kui nimetatud tehingud tehakse sama ettevõtja koosseisu kuuluvate eri juriidiliste kehade kaudu või investeeringus osalevad eri välisinvestoriga seotud ühingute või üksuste juhtorganite liikmed või töötajad, peab seda kirjelduses selgitama. Juhul kui välisinvesteering Eestisse on mõne suurema tehingu osa, iseäranis, kui vastav laiem investeering võib kuuluda teistes EL-i liikmesriikides hindamisele, siis peab ka see asjaolu kirjeldusest selguma.

Paragrahvi 2 punkti 2 kohaselt tuleb esitada välisinvesteeringu väärtus, mis peab hõlmama nii konkreetse Eestit puudutava investeeringu kui ka vastava koguinvesteeringu väärtuse, juhul kui välisinvesteering Eesti sihtettevõtjaga on osa mõnest suuremast tehingust.

Investeeringu väärtus peegeldab näiteks riigi atraktiivsust investeerimiskohana. Mainekate välisinvestorite suuremahulised investeeringud võivad anda märku usaldusest kohaliku ettevõtluskeskkonna vastu ning see toob tulevikus kaasa suuremaid investeeringuid ja töökohtade loomist. Investeeringu väärtus on oluline tegur, mida tuleb välisinvesteeringute hindamisel arvesse võtta, sest see võib anda ülevaate investeeringu võimalikust mõjust riigi majandusele ja julgeolekule. Investeeringu väärtus annab ühest küljest olulist teavet investeeringu võimaliku majandusliku kasu, aga ka võimalike riskide kohta riigi jaoks. Suurel investeeringul võib olla märkimisväärne positiivne mõju majandusele, luues juurde töökohti,

ergutades majanduskasvu ning parandades juurdepääsu kapitalile ja tehnoloogiale. Teisest küljest võib suure investeeringuga kaasneda kasum ja intellektuaalomandi väljavool, mis võib hoopis piirata riigi pikaajalisi majanduskasvu väljavaateid. Samuti võib investeeringu tulemuseks olla märkimisväärne töökohtade kadumine või muu negatiivne mõju riigi majandusele.

Investeeringu väärtus annab aga ka olulist informatsiooni konkreetse tehingu enda kohta. Suurema investeeringu tegemine viitab sellele, et välisinvestor soovib saada märkimisväärset mõju või kontrolli sihtettevõtja või mõne selle poolt elluviidava projekti üle ja see võib mõjutada sihtriigi strateegilisi huve. Investeeringu suurus on küllatki hea indikaator investori huvi ja pühendumuse kohta sihtettevõtja tegevuse või -projekti vastu.

Samas võib investeeringu väärtus anda teavet sellega seotud võimalike riskide kohta. Kui osaluse või ettevõtte eest makstav summa on väga suur, võrreldes sihtettevõtja olemasolevate varade või tuludega, võib see viidata asjaolule, et investor võtab mingil põhjusel tavapärasest suurema riski, et saada juurdepääs sihtettevõtja ressurssidele või intellektuaalomandile, sealhulgas tundlikele tehnoloogiatele. Eeltoodut on aga võimalik kasutada näiteks julgeolekuhuvide kahjustamiseks, mistõttu võib see anda põhjust võtta kasutusele ettevaatusabinõud ja detailsemalt uurida välisinvestori tausta, tema sidemeid ja tehinguga seotud asjaolusid. Põhjendamatu või majanduslikult ebaloogilise riski võtmine võib viidata, et välisinvestor ei lähtu investeerimisotsuse tegemisel üksnes majanduslikest kaalutlustest, vaid see võib olla suunatud kolmanda riigi valitsusasutustega seotud välisinvestori puhul ka julgeolekupoliitiliste eesmärkide saavutamisele.

Paragrahvi 2 punkti 3 kohaselt tuleb kirjeldada tehingu ajakava ja nimetada selle lõpuleviimise kavandatav aeg. Kui kavandatavat aega ei ole võimalik täpselt esile tuua, peab selgitama, milliste eeltingimuste täitmine on tehingu lõpuleviimiseks vajalik ja milline on nende täitmise eeldatav ajakava. Kui tehingus on kokku lepitud tehingu täitmise lõpptähtpäev, mille möödumisel tehing katkestatakse (ingl *long-stop date*), tuleb see nimetada. Seega võib välisinvesteeringu kavandatava lõpuleviimise aja määrata kas konkreetse kuupäeva või ajavahemikuna või käimasoleva loa andmise protsessi rakendamise tulemusena.

Välisinvesteeringute tegemise ajakava või eeldatavat aega on oluline teada, kuna see annab väärtusliku ülevaate välisinvestori motivatsioonist ja investeeringu võimalikest riskidest. Näiteks, kui tehing soovitakse viia lõpule võimalikult kiiresti, võib põhjuseks olla välisinvestori suur motiveeritus ja kiireks tegutsemiseks vajaliku raha olemasolu. Samas võib see teatud juhtudel viidata, et investeerimisotsus on tehtud kiirustades, kaalumata kõiki olulisi tehinguga seotud aspekte, või välisinvestoril puudub sügavam huvi sihtettevõtja tegevuse tulemuslikkuse tagamiseks, mistõttu peaks sellise tehingu hindamisel pöörama tähelepanu ka ebasoovitavate tagajärgede ärahoidmisele. Pikenenud investeerimisprotsess kui tehingu lõpuleviimine võtab aga eeldatavasti liiga kaua aega, võib põhjustada ebakindlust ja viivitusi sihtettevõtja majandustegevuse ülevõtmisel ning tuua kaasa probleeme vajaliku järjepideva toimimise tagamisel. Samuti on ajakaval tähtsus investeeringuga seotud võimalike riskide hindamise kontekstis näiteks juhul, kui sihtettevõtja on oluline tööandja ja töötajaskonna heaolu vähenemisega võib kaasneda potentsiaalseid sotsiaalseid pingeid ja ebastabiilne olukord sihtettevõtja tegevuspiirkonnas. Ajakava võib olla oluline, et hinnata investeeringu võimalikku mõju ettevõtluskeskkonnale ja majandusjulgeolekule.

Paragrahvi 2 punkti 4 kohaselt selgitatakse välisinvesteeringu rahastamise allikat, mille raames tuleb üksikasjalikult selgitada kõiki investeeringu finantseerimisega seotud olulisi

asjaolusid, millises osas kasutab välisinvestor iseenda rahalisi vahendeid ning millises mahus ning tingimustel on kaasatud välist rahastust, sealhulgas avaliku sektori raha. Rahastamisallikas on eriti relevantne, kui välisinvestorile pakutakse kasvõi osaliselt raha kolmanda riigi valitsuselt või sellega seotud üksustelt. Kui välisinvestoril on juurdepääs riiklikule rahale, mis ei ole üldjuhul erainvestoritele kättesaadav, on risk, et seda raha kasutatakse pigem välisriigi strateegiliste huvide ja julgeolekupoliitilise eesmärkide edendamiseks kui investeeringu majandusliku tasuvuse saavutamiseks. Ent see omakorda pole kooskõlas Eesti või EL-i liikmesriikide strateegiliste huvide ja vajadustega.

Rahaallikas on välisinvesteeringu hindamisel oluline ka selle tõttu, et aitab tuvastada selliseid võimalikke investeeringuga seotud riske, nagu rahapesu, korrupsioonioht või muu ebaseaduslik tegevus, mis näitab, et raha võib olla saadud illegaalsel teel. Kui investor on raha saanud ebaseaduslikul viisil, rahastaja pole usaldustäratav või on rahastamise allikas sootuks ebaselge, võib see tekitada märkimisväärseid riske seoses investori motiividega, õõnestada investeerimisprotsessi terviklikkust, kahjustada riigi mainet. Lisaks sellele aitab raha päritolu mõistmine hinnata investori finantsstabiilsust ja tema võimet olla majanduslikult jätkusuutlik pikemas perspektiivis, sealhulgas kindlustada sihtettevõtja tegevuse tõrgeteta jätkumine, et tagada eluliselt tähtsate teenuste toimepidevus, kaupade kättesaadavus ja tarnekindlus. See on eriti oluline juhul, kui investeering hõlmab märkimisväärset kapitali, sest kui investori finantsstabiilsust ei suudeta adekvaatselt hinnata, võib see põhjustada olulisi majanduslikke ja finantsriske sihtettevõtjale.

Paragrahvi 2 punkti 5 alusel on vajalik esitada välisinvestori äristrateegia kirjeldus seoses tehinguga ehk selgitus, miks välisinvestor on investeeringu tegemisest huvitatud ja millised on investeeringu asjaolud (st kapitali laiendamine, investeeringu otsimine tegevuse laiendamiseks jne). Üks oluline aspekt strateegia puhul on ajaline periood, mis muu hulgas näitab, kas välisinvestor keskendub peamiselt lühiajalisele kasumile või on tal soov ja oskusteave panustada sihtettevõtja tegevusvaldkonda pikaajaliselt. Kui välisinvestor on varem oma osalused kiiresti edasi müünud, viitab see tõenäoliselt, et välisinvesteering võib pigem negatiivselt mõjutada sihtettevõtja tegevuse jätkusuutlikkust ning tekitada ebakindlust pikaajaliste tarnete ja kriitilise taristu kerksuse seisukohast. Väärtuslik on ka teave investori investeerimisstrateegia valdkondlikust ja geograafilisest eesmärgist. Näiteks, kui peamiselt on investor varem investeerinud maavarade kaevandamisega seotud tegevusse, siis sellest täiesti erinevas valdkonnas tegutsemiseks, kus on vajalik kasutada muud tehnoloogiat, võivad tal kogemus ja oskused puududa ning sel juhul võivad kaasneda riskid, mis pole riigile vastuvõetavad. Kui välisinvestor on aga senini investeerinud peamiselt leebete või puudulike töö- või keskkonnaalaste nõuetega riikidesse, võib see viidata võimalusele, et investeeringuga pole välistatud ebasoovitavad negatiivsed sotsiaalsed ja keskkonnamõjud. Kui välisinvestor on juba varem järginud vastutustundlikku äritegevust, arendanud kohalikku taristut või teinud koostööd muude kohalike ettevõtjatega, võib sellel olla ka positiivne mõju uue investeeringu raames. Samuti annab strateegia ülevaate selle kohta, millisele uuele tehnoloogiale võib teingu tulemusel sihtettevõtja juurdepääsu saada või põhjustab välisinvesteering hoopis soovimatu ja õigustamatu kriitilise tähtsusega tehnoloogia üleviimise kolmandasse riiki. Lisaks eeltoodule annab investeerimisstrateegia teavet selle kohta, mil määral võib investori kavandatav tegevus mõjutada kohalikku elukeskkonda, turvalisust ja majandusjulgeolekut.

Paragrahvi 2 punkti 6 kohaselt esitatakse andmed välisinvestori finantssuutlikkuse kohta tagada sihtettevõtja või sihtettevõtja osa järjepidevus ja nõuetekohane toimimine. Välisinvestori finantssuutlikkust tuleb võimaluse korral selgitada läbi äriplaani ja selles väljendatud ootuste seonduvalt kavandatava investeeringu tasuvusega. Äriplaani aitab hinnata

investeeringuga seotud võimalikke riske ja kasu ning tagada, et investeering oleks kooskõlas riigi strateegiliste huvide ja majandusjulgeoleku tagamise vajadusega. Plaani tuleb hinnata ka selle teostatavuse aspektist arvestades, kes omakorda võib suunata välisinvestori tegevust ja kontrollida juhtimisstruktuuri. Analüüsi olemasolu ja sisu näitavad aga seda, kas investeering on majanduslikult kaalutletud ja realistlik. Kui välisinvestoril endal on rahalise stabiilsuse tagamisel probleeme, on suurem risk, et negatiivne mõju võib puudutada ka sihtettevõtja majandusliku seisundi halvenemist. Oluline on ka välja selgitada välisinvestori kapitaliseerituse tase ja sellekohane ootus sihtettevõtja kapitaliseeritusele, mis võimaldaks paindlikumalt reageerida majandussurutisele või muudele turuhäiretele.

Paragrahvi 2 punkti 7 kohaselt tuleb nimetata osaluse või kontrolli omandaja ning tema lõpliku kontrolliva üksuse otsene ja/või kaudne osalemine sihtettevõtja osa- või aktsiakapitalis ning talle kuuluvad õigused ja hääled nii enne tehingut kui tehingu tulemusena. Lõplik kontrolliv üksus on ühing, muu juriidiline isik, üksus või asutus, kes on vastava grupi või kontsernistruktuuri tipus. Osaluse suurus on välisinvesteeringute hindamisel oluline, sest see annab teavet, kui suur on välisinvestori kontroll sihtettevõtja üle ja milline on selle kontrolli võimalik mõju sihtettevõtja tegevusele. Kontrolli omandaja on sihtettevõtja oluline strateegiliste otsuste suunaja. Kui välisinvestor omandab vähemusosaluse, on võimalus mõjutada sihtettevõtja tegevust väiksem, kuid isegi vähemusosalus võib anda välisinvestorile juurdepääsu tundlikele tehnoloogiatele või intellektuaalomandile, samuti juurdepääsu kohalikule turule. Vähemusosalusega kaasnevat juurdepääsu sihtettevõtjale kuuluvale väärtuslikule tehnoloogiale või intellektuaalomandile saab näiteks kasutada investori laiema konkurentsivõime suurendamiseks või välisinvestori asukohariigi tehnoloogiliseks arenguks, mida Eesti või EL-i huvides võib olla vajalik vältida.

Paragrahvi 2 punkti 8 alusel peab esitama selgituse, kas osaluse suurus ja isikule kuuluvad õigused ja hääled võimaldavad tõhusalt osaleda ühingu juhtimises. Kui omandatava osaluse suurus on alla 100 protsendi, tuleks kirjeldada, millised õigused osalusega kaasnevad, kas need annavad otsese või kaudse kontrolli ühingu üle, samuti millised on pärast tehingut välisinvestori võimalused osaleda omandatava ühingu juhtorganite kujundamisel. Loetletud andmed on vajalikud, et mõista, milliseid õigusi ja sihtettevõtja tegevusse sekkumise võimalusi investeering välisinvestorile annab. Koosmõjus muude andmetega võib sellest järeldada, kui suur või väike on muude riskide realiseerumise tõenäosus.

Paragrahvi 2 punkti 9 kohaselt tuleb taotluses esitada andmed selle kohta, kas tehingule kohaldatakse koondumise kontrolli EL-is vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) 139/2004⁴ või muus liikmesriigis. Koondumine on ühenduse seisukohalt oluline ja seda kontrollib Euroopa Komisjon eelkõige juhul, kui kõigi asjaomaste ettevõtjate ülemaailmne kogukäive ületab 5 miljardit eurot ja vähemalt kahe asjaomase ettevõtja kogukäive kogu ühenduses ületab 250 miljonit eurot ning kui nende äritegevus ei toimu peamiselt ühes liikmesriigis (st ettevõtja saavutab üle kahe kolmandiku oma EL-i kogukäibest ühes ja samas liikmesriigis). Liikmesriigiti on koondumise kontrolli kohaldamise kriteeriumid erinevad, kuid peamiseks kriteeriumiks on koondumise osaliste käibe suurus nii eraldi kui ka ühine konkreetses liikmesriigis. Paralleelselt toimuv koondumise kontroll võib mõjutada ka selle tehingu usaldusväärsuse hindamise protsessi. Näiteks, kui sama tehingu peavad läbi vaatama ja heaks kiitma mitme liikmesriigi konkurentsiasutused, võib iga asutus kehtestada investeeringule eri tingimusi või piiranguid, et lahendada võimalikke konkurentsiprobleeme. Need tingimused või piirangud võivad hõlmata struktuurilisi (osaluse või teatud vara müük) või käitumuslikke

⁴ [Nõukogu määrus \(EÜ\) 139/2004](#), kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT L 24, 29.01.2004, lk 1–22).

parandusmeetmeid, mis võivad mõjutada tehinguga kaasnevaid tagajärgi. Vajaduse korral saab TTJA vastavate asutustega konsulteerida ja oma tegevust koordineerida. Ühtlasi on võimalik ära hoida eri asutuste kehtestatud tingimuste või piirangute vastuolulisus.

Paragrahvi 2 punktis 10 on sätestatud, et tuleb esitada andmed selle kohta, kas tehingule kohaldub ka muu hindamis- või loamenetlus teises EL-i liikmesriigis või kolmandas riigis. See tähendab, et tuleb märkida, kas investeeringut kontrollitakse muudes EL-i riikides riigisisese kontrollimehhanismi alusel, nagu on ette nähtud määruses 2019/452, eesmärgiga hinnata, lubada, jälgida või muul viisil seda uurida, samuti sama eesmärgiga menetluses kolmandas riigis. Võimaluse korral tuleb taotluses märkida vastava menetluse viitenumber või asja registreerimisnumber. Selle info eesmärk on saada teavet, kas investeeringul võib olla laiem mõju EL-is, ja kahtlemata on sellel teabel mõju riigisisesele hindamismenetlusele.

§ 3. Sihtettevõtja ja sihtettevõtja osa andmed

Eelnõu paragrahvis 3 loetletakse andmed, mis tuleb esitada sihtettevõtja või sihtettevõtja osa kohta, millega seoses kavandatakse välisinvesteeringu tegemist. VUHS-i § 4 lõikes 1 on tegevusvaldkondade abil määratud välisinvesteeringute sihtettevõtjad, kellesse investeeringute tegemist tuleb hinnata, sest see võib avaldada mõju julgeolekule ja avalikule korrale. Loetelu hõlmab strateegilistes majandusvaldkondades tegutsevaid ettevõtjaid, kes Eesti oludes tagavad elutähtsate teenuste toimepidevust ja kaupade kättesaadavust, omades selleks vajalikku taristut.

Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt esitatakse vastava sihtettevõtja täpne ärinimi. Antud info, samuti allpool punktides 2–5 esitatav teave on vajalik selleks, et sihtettevõtja oleks üheselt identifitseeritav.

Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 2 kohaselt esitatakse üldandmed ettevõtja kohta, mis peavad hõlmama asukoha aadressi, elektronposti ja veebilehe aadressi, telefoninumbrit.

Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 3 kohaselt esitatakse ühingu registrikood, et oleks tagatud ühingu täpne identifitseerimine.

Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 4 kohaselt esitatakse EL-i käibemaksukohustuslasena registreerimise number (juhul, kui ühingul on vastav registreering).

Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 5 kohaselt esitatakse vastava ühingu poolt tehingus osalemise kirjeldus ning sihtettevõtjas olulise osaluse omandamise või tema üle kontrolli saavutamise ulatus, sisu ja viis. Antud nõue on seotud tehingu kirjeldusega. Vastava teabe vajalikkust on selgitatud eespool (eelkõige eelnõu § 2 punktide 1, 7 ja 8 seletustes).

Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 6 kohaselt esitatakse majandustegevuse valdkonna lühikirjeldus, sealhulgas asjakohased Eurostati klassifikaatori NACE koodid kõikide majandustegevuse valdkondade osas, mis on vastava ühingu äritegevuse vaatenurgast olulised. Põhjalikum kirjeldus peaks hõlmama seda tegevussuunda, mille tõttu on ettevõtja lisatud VUHS-i § 4 lõike 1 nimekirja ning mille kaudu võiks olla potentsiaalne mõju julgeolekule ja avalikule korrale.

Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 7 kohaselt esitatakse majandustegevuse ning pakutavate toodete ja teenuste kirjeldus enne ja pärast tehingut nende valdkondade kohta, mis on vastava ühingu äritegevuse seisukohalt olulised. Ei ole vaja kirjeldada tegevusvaldkondi, milles ettevõtja

tavapäraselt ei osale, ning varasemaid ühekordseid juhuslikke tehinguid, näiteks kasutamiseks ebavajaliku vara ühekordne müük. Olulised on need tegevusvaldkonnad, mille tõttu on ettevõtja nimetatud VUHS-i § 4 lg-s 1 ning on seotud sihtettevõtjaks olemise rolliga, mille kaudu tagatakse ühiskonnale oluliste funktsioonide või teenuste toimepidevus. Seejuures tuleb ära märkida, kas välisinvesteeringu tulemusel on plaanitud teha muutusi sihtettevõtja tegevusalas. Kui pärast tehingut on ette näha muudatusi sihtettevõtja pakutavates toodetes või teenustes, tuleks lühidalt kirjeldada, mis osas tegevuse teisenemine toimub. Sihtettevõtja majandustegevuse sisu selgitamine aitab mõista, milliste tegevusuundade vastu on välisinvestoril suurem huvi ning kui neis tegevussuundades toimuvad muutused, siis milline võiks olla nende potentsiaalne mõju, arvestades sihtettevõtja olulisi funktsioone.

Paragrahvi 3 lõike 1 punktide 8 ja 9 kohaselt esitatakse taotlejale teadaolevate asendustoodete või -teenuste loetelu eelmises punktis nimetatud toodete ja teenuste kohta ning peamised konkurendid. Sõltuvalt tegevusvaldkonnast võib nimetada nii riigisisesed, Euroopa kui ka ülemaailmsed konkurendid.

Ülevaate saamine sihtettevõtja toodetest või teenustest ja konkurentide pakutavatest asendustoodetest või -teenustest on oluline, sest see aitab hinnata sihtettevõtja strateegilist tähtsust tema tegevusvaldkonnas nii kohalikul tasandil kui ka laiemalt ning tema tegevuse haavatavust. Kõnealune informatsioon võimaldab tuvastada riske, mis võivad realiseeruda juhul, kui välisinvestor soovib sihtettevõtja tegevuse ümber korraldada ja teatud tootmise või teenuse pakkumisega seotud tegevuse lõpetada. Negatiivsed riskistsenaariumid on tõenäolisemad siis, kui asendustooteid ja -teenuseid on raske leida ja neid pakkuma hakata. Võimalike asendustoodete ja -teenuste kindlakstegemisega saab hinnata, kas ja kui, siis millisel määral võib tehingu tulemusel kahjustuda oluliste toodete kättesaadavus või elutähtsate teenuste toimepidevus. Lisaks sellele aitab teadmine sihtettevõtja asendamise võimaluste kohta riigil välja töötada kriisiplaanid juhuks, kui pärast investeeringut peaksid tekkima probleemid või häired sihtettevõtja tegevuses.

Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 10 kohaselt esitatakse isikule kuuluvad või tema äritegevuses kasutatavad (näiteks litsentsilepingu alusel) patendid või muud intellektuaalomandi õigused, mis võivad olla olulised julgeolekule või avalikule korrale mõju hindamisel.

Riigi seisukohast on oluline saada teavet sihtettevõtja omandis või kasutuses oleva intellektuaalomandi kohta, et hinnata investeeringu võimaliku kasu kõrval ka kaasnevaid riske, tagada riigi julgeoleku ja strateegiliste huvide kaitse ning hinnata investeeringu võimalikku mõju majandusjulgeolekule. Esiteks, intellektuaalomand võib olla sihtettevõtjale kriitilise tähtsusega vara, eriti kui sihtettevõtja tegutseb kõrgetehnoloogilises või uuenduslikus tööstusharus. Näiteks, kui sihtettevõtjal on väärtuslikud registreeritavad intellektuaalomandiõigused (patendid, kasulikud mudelid, tööstusdisainlahendused või kaubamärgid), samuti oskusteave või muu mitteregistreeritud intellektuaalne vara, on oluline tagada, et vastavale varale ei saaks juurdepääsu välisinvestor, kes selle kasutamisega seaks ohtu sihtettevõtja kestliku tegevuse. Teiseks võib intellektuaalomand olla tundlik riigi enda julgeoleku seisukohast. Kui sihtettevõtja intellektuaalomand on näiteks seotud kaitse- või muu kriitilise tähtsusega tehnoloogiaga, on tähtis tagada, et välisinvesteering ei ohusta riigi julgeolekut või strateegilisi huve seoses selle tehnoloogia levikuga või tehnoloogia üksikasjade teatavakssaamisega ega loo välisinvestori kaudu õigusi selle soovimatuks edasiarendamiseks.

Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 11 kohaselt esitatakse sihtettevõtja omandistruktuur, koos teabega lõpliku kontrolliva üksuse, osanike või aktsionäride kohta enne ja pärast välisinvesteeringut.

Teave on iseäranis oluline juhul, kui välisinvesteering toimub kaudse osaluse omandamise kaudu väljaspool Eestit, näiteks sihtettevõtja emaettevõtja üle kontrolli saamise kaudu ning on vajalik näha muutusi ja seosesid omandistruktuuris. Üksikasjalik informatsioon omandistruktuuri kohta aitab hinnata välisinvestori kontrolli ja mõju suurust sihtettevõtjas ja selle tütarühingutes. Kui välisinvestoril on sihtettevõtjas enamusosalus, on tal võimalik teha strateegilisi otsuseid ja vahetult mõjutada ettevõtja tegevussuunda. Samas, mida kaudsem on välisinvestori kontroll sihtettevõtja üle, seda väiksem on võimalus ebasoovitavaks negatiivseks mõjuks. Siiski ei saa ka kaudse omandamise puhul kolmanda riigi valitsusasutustega seotud investori puhul välistada riske, millele tuleks hindamisel tähelepanu pöörata ka julgeoleku ja avaliku korra vaates.

Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 12 kohaselt nimetatakse EL-i liikmesriigid, kus sihtettevõtja tegeleb majandustegevusega tütarettevõtjate või filiaalide kaudu ning vastavate tütarettevõtjate ja filiaalide nimekiri. Eelnimetatud teabe abil saab hinnata, millised ühingud on välisinvesteeringuga hõlmatud või sellest puudutatud ja kus nad tegutsevad. Muu hulgas võimaldab annab see ülevaate, kas välisinvesteering võib potentsiaalselt mõjutada ka teiste ELi liikmesriikide julgeolekut või avalikku korda.

Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 13 kohaselt esitatakse sihtettevõtja välisinvesteeringule eelneva majandusaasta käive eurodes. See on faktiinfo, mis annab aimu investeeringu võimalikust mõjust sihtettevõtja kaudu vastavas valdkonnas. Üldjuhul käsitatakse sihtettevõtjatena ühiskonnas olulisi teenuseid pakkuvaid ja kriitilise tähtsusega taristut omavaid või opereerivaid ettevõtjaid, kellel on oma põhitegevusvaldkonnas ülesannete täitmisel kaalukas roll.

Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 14 kohaselt esitatakse töötajate koguarv. Eelkõige on silmas peetud töölepingu alusel tegutsevaid töötajaid, ent kui sihtettevõtja kaasab oma majandustegevuses füüsilisi isikuid muude võlaõiguslike lepingute alusel, ent vastavad isikud on sisult võrreldavad töötajatega, peab peale töötajate arvu esitama andmed ka nende isikute kohta. Vastasel korral esitaks välisinvestor moonutatud pildi sihtettevõtja võimalikest mõjudest tööjõuturule. Töötajate arv annab vihje välisinvesteeringu üldisest sotsiaalmajanduslikust mõjust riigile või mõnele selle piirkonnale, mistõttu mida suurem on mõjutatud töötajate arv, seda suuremad on potentsiaalsed ühiskondlikud, sotsiaalsed aga ka majanduslikud mõjud või probleemid võivad seonduvalt välisinvesteeringuga ilmned. Näiteks võib töötajate arv sihtettevõtjas mõjutada ka potentsiaalset tehnosiiret. Sihtettevõtja töötajate arvukus võib viidata sellele, et tal on märkimisväärne võimekus ja ressursid uute tehnoloogiate vastuvõtmiseks ja kasutamiseks, mida võidakse talle välisinvestori kaudu üle anda, mis suurendab kohalikku tehnoloogilist võimekust ja edendab innovatsiooni. Kui aga olukord on vastupidine, võib see olla hoopis vihje innovatsiooni ja tehnoloogia liikumisest sihtettevõtjast väljapoole, näiteks potentsiaalselt välisinvestori asukohariiki.

Peale tehnosiirdele võib sihtettevõtja töötajate arv olla oluline ka kohaliku tööjõu teadmiste ja oskuste suurendamise potentsiaali arvestamisel. Arvestades välisinvestori äristrateegiat, võib investeeringu negatiivne tagajärg olla suurema erialase oskusteabe ja teadmistega töötajate suunamine tööle välisinvestori muudesse allüksustesse väljaspool Eestit.

Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 15 kohaselt esitatakse andmed määruse 2019/452 artikli 8 tähenduses EL-i huvi pakkuvatest projektidest ja programmidest saadud rahaliste vahendite kohta, samuti andmed projektide või programmide kohta, milles osalevad ühingud, kelles välisinvesteeringu kaudu välisinvestor otseselt või kaudselt omandab olulise osaluse või kelle üle saavutab kontrolli, sealhulgas nii sihtettevõtja kui ka tema kontrollitavad ühingud. Vastavalt

määruse 2019/452 artikli 8 lõikele 3 on liidule huvi pakkuvad projektid ja programmid need, millega on seotud märkimisväärne summa või oluline osa liidu rahalistest vahenditest või mida reguleerib liidu õigus, mis käsitleb elutähtsat taristut, olulise tähtsusega tehnoloogiaid või olulise tähtsusega sisendeid, mis on julgeoleku või avaliku korra seisukohast olulised. Liidule huvi pakkuvate projektide ja programmide loetelu on esitatud komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2021/2126⁵ lisas. Seega on oluline ära märkida, kas sihtettevõtja on saanud rahastust EL-i jaoks huvipakkuvatest projektidest või programmidest, või osaleb ettevõtja otseselt või kaudselt selliste programmide elluviimises. Samuti võib tähtsust omada asjaolu, kui sihtettevõtja osaleb äritegevuses, mis on seotud EL-ile huvi pakkuva projekti või programmiga, näiteks toodete ja/või tehnoloogia tarnimise või teenuste osutamise kaudu, mis on seotud mõne projektiga või programmiga. Sõltuvalt sihtettevõtja tegevusest ja muudest tehinguga seotud asjaoludest, võib seotus EL-i projektide ja programmidega olulisel määral mõjutada välisinvesteeringu loa andmist. Arvamuse, kas välisinvesteering võib negatiivselt mõjutada julgeoleku või avaliku korra seisukohast EL-ile huvipakkuvaid projekte või programme, annab Euroopa Komisjon määruses 2019/452 ettenähtud korras. Euroopa Komisjoni arvamust saab riigisisises loamenetluses arvesse võtta ja välisinvesteeringu loa andmisest põhjendatud juhul keelduda.

Paragrahvi 3 lõike 1 punkti 16 kohaselt nimetatakse väärtpaberibörsi nimi, kus on noteeritud nende ühingute väärtpaberid, kelles välisinvesteeringu kaudu välisinvestor otseselt või kaudselt omandab olulise osaluse või kelle üle saavutab kontrolli, ning asjakohane kauplemiskood või aktsia sümbol. Kõnealuse teabe abil saab näiteks kontrollida sihtettevõtja finantsvõimekust, läbipaistvust ja turuväärtust. Kui sihtettevõtja on börsil noteeritud, saab riik oluliselt lihtsamalt ja operatiivsemalt jooksvalt kontrollida aktsionäride isikuid. Hindamisel on abiks ka börsiettevõtjale laienevad läbipaistvuse ja aruandekohustuse reeglid. Kuna börsil noteeritud äriühingute suhtes kehtivad tavaliselt rangemad avalikustamis- ja aruandlusnõuded, on sellise ühingu tegevusest ja finantsseisundist üldiselt parem ülevaade.

Paragrahvi 3 lõike 2 alusel võib sihtettevõtja omandistruktuuri täiendavalt esitada ka diagrammina või skeemina, kuna see aitab keerulisemate ühingustruktuuride korral lihtsamini hoomata kontsernistruktuuri ja ettevõtjate vahelisi seoseid. Skemaatiline esitamine võib aidata vältida ka taotlejalt täpsustava teabe küsimist.

Paragrahvi 3 lõike 3 alusel tuleb sihtettevõtja kontrollitavate ühingute kohta esitada taotluses eelmärgitud paragrahvi lõike 1 punktides 1–7 ja 10 nimetatud andmed. See nõue on vajalik, et kogu sihtettevõtja kontsern oleks hindamisega vajalikus ulatuses hõlmatud.

Eelnõu § 3 lõige 4 sätestab eriregulatsiooni olukorraks, kui välisinvesteering on suunatud sihtettevõtja osa omandamisele.

Termini *sihtettevõtja osa* mõistesisu on määratud VUHS-i § 4 lõikes 2. Sihtettevõtja osaks loetakse sihtettevõtja vara või sihtettevõtja organisatsiooniliselt iseseisvat osa, sealhulgas ettevõtet või käitist, mis on asjakohase majandustegevuse aluseks ja sihtettevõtjale tegutsemiseks vajalik. Seega, sihtettevõtja osana on silmas peetud ettevõtet, käitist või muud vara, millel põhineb majandustegevus riigile olulistest sektorites, lähtudes seejuures *sihtettevõtja* määratlusest. Kui üks äriühing tegutseb mitmes valdkonnas ja vaid osa selle ühingu majandustegevusest või varadest on seotud sihtettevõtja rolliga, mille kaudu tagatakse

⁵ Komisjoni 29. septembri 2021 delegeeritud määrus (EL) 2021/2126, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/452 (millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik) lisa (ELT L 432, 3.12.2021, lk 1).

ühiskonnale oluliste funktsioonide või teenuste toimepidevus, rakendub loa taotlemise kohustus vaid sellise sihtettevõtja osa (ettevõtte organisatsiooniliselt iseseisva osa või vara) suhtes, mille kaudu täidetakse sihtettevõtja rolli, näiteks osutatakse elutähtsat teenust. Sel viisil saab investor sisult jätkata sihtettevõtja varasemat tegevust. Seda, kas konkreetsel juhul on ettevõtte, käitis või vara sihtettevõtjale vajalik, et määratud valdkonnas tegutseda, tuleb hinnata igal üksikjuhtumil eraldi. Vajalikuks tuleb lugeda eelkõige selline ettevõtte, käitis või vara, millega seotud või mille abil toimuv toodete tootmine, müük või teenuste pakkumine moodustab märkimisväärse osa ettevõtja majandustegevusest sihtettevõtjana. Tuleb tähele panna, et kui välisinvesteering puudutab üksnes ettevõtja seda osa, mis ei seonu sihtettevõtja rolli täitmisega, ei ole välisinvesteeringuks luba vaja ja loataotlust esitama ei pea.

Säte sisaldab neljajaelemendilise loetelu, milles on sätestatud erisused, mis tulenevad tehingu esemest. Loetelus ei ole esitatud ühinguid, milles omandatakse oluline või kontrolliv osalus.

Paragrahvi 3 lõike 4 punkti 1 kohaselt esitatakse taotluses sihtettevõtja osa koosseisu kuuluva ettevõtte, käitise või vara kirjeldus ning registreerimisele kuuluvate esemete puhul registriandmed. Informatsioon tuleb esitada ammendavalt ja täielikult, kuna hindamismenetlust on võimalik tõhusalt ja korrektselt ellu viia üksnes eeldusel, et on olemas täielik ülevaade välisinvesteeringuga hõlmatud ettevõtja osast.

Paragrahvi 3 lõike 4 punkti 2 kohaselt tuleb esitada loetelu sihtettevõtja osa koosseisus (omandis või kasutuses) olevate patentide või muude intellektuaalomandiõiguste kohta, mis võivad olla olulised, et hinnata mõju julgeolekule või avalikule korrale.

Paragrahvi 3 lõike 4 punkti 3 kohaselt tuleb taotluses nimetada sihtettevõtja osa tooted, teenused ja majandustegevuse kirjeldus, samuti ülevaade olulistest kavandatavatest muudatustest, mis välisinvesteeringu tulemusel toimuvad.

Paragrahvi 3 lõike 4 punkt 4 näeb ette andmete esitamise taotlejale teadaolevate asendustoodete või -teenuste ning võimalusel ka nende pakkujate kohta.

§ 4. Välisinvestori andmed

Eelnõu §-s 4 sätestatakse välisinvestori kohta loamenetluses esitatavad andmed. Isikud, kelle tehtavaid tehinguid eelnõu kohaselt hinnatakse, on kindlaks määratud VUHS-i §-s 3.

Välisinvestor on füüsiline isik, kellel on kolmanda riigi kodakondsus, füüsiline isik, kellel on mitu kodakondsust, millest vähemalt üks on kolmanda riigi kodakondsus, või kodakondsuseta füüsiline isik, ettevõtja, kes on asutatud kolmanda riigi õiguse alusel ja on selles riigis registreeritud, samuti eelnimetatud füüsilise isiku või ettevõtja kontrollitav muu ettevõtja olenemata tema asutamiskohast.

Kolmandad riigid on VUHS-i tähenduses kõik riigid, mis ei ole EL-i liikmesriigid.

Sama palju andmeid kui välisinvestori kohta, kes on investeeringutehingu osaline, tuleb esitada ka tema lõpliku kontrolliva üksuse (nt ettevõtjate grupi emaettevõtja või muu üksus) ja oluliste vaheühingute kohta. Vaheühingute olulisus sõltub konkreetselt välisinvesteeringust, samuti ettevõtjate grupi struktuurist ja omavahelistest seostest. Loamenetluse kiiruse huvides on soovitatav esitada andmed võimalikult paljude asjakohaste ühingute ja üksuste kohta, et vältida lisainfo küsimisega kaasnevaid viivitusi.

Eelnõu § 4 lõikes 1 nähakse ette loetelu välisinvestori kohta esitatavatest andmetest. Need kattuvad olulises osas sihtettevõtja kohta esitatavate andmetega (eelnõu § 3 lõige 1) ja nende esitamise põhjused on sarnased, mistõttu ei ole alljärgnevalt otstarbekuse kaalutlusel vaja korrata eelnõu § 3 lõike 1 kohta esitatut.

Andmed tuleb vahetu tehinguosalise kõrval esitada ka lõpliku kontrolliva üksuse ja oluliste vaheühingute kohta. *Lõplik kontrolliv üksus* on ühing või asutus, kellel on võimalus otseselt või kaudselt suunata välisinvestori käitumist. *Oluline vaheühing* võib olla näiteks ühing, kellel on välisinvesteeringu tegemisel või pärast välisinvesteeringu tegemist sihtettevõtja juhtimises või ärioluliste otsuste tegemises mingi roll, samuti ühing, millele antakse üle mingi osa sihtettevõtja äritegevusest, varast või töötajatest, samuti ühing, kes tegutseb või kavatses hakata tegutsema sihtettevõtjaga samas majandusvaldkonnas.

Paragrahvi 4 lõike 1 punkti 1 kohaselt esitatakse ühingu täpne ärinimi. Välisriigis registreeritud äriühingu puhul on soovitatav segaduste vältimiseks tuua esile ka ühingu nimetus registrijärgse riigi ametlikus keeles.

Paragrahvi 4 lõike 1 punkti 2 kohaselt esitatakse füüsilise isiku puhul tema sünniaeg ja passinumber, et isikut saaks üheselt identifitseerida. Kui isikul on mitu kodakondsust, siis tuleb esitada vastavalt ka erinevate riikide passide numbrid. Passi puudumisel tuleb esitada muu isikut tõendava dokumendi number. Kui isiku nimel on passis või muus dokumendis mitu erinevat kirjaviisi, tuleks märkida kõik vastavad kirjadid.

Paragrahvi 4 lõike 1 punkti 3 kohaselt esitatakse registrikood ja asutamise kuupäev.

Paragrahvi 4 lõike 1 punkti 4 alusel esitatakse kontaktandmed, see tähendab asukoha aadress, elektronposti ja veebilehe aadress ning telefoninumber.

Paragrahvi 4 lõike 1 punkti 5 kohaselt esitatakse riik, mille seaduse alusel ettevõtja on asutatud ja registreeritud. Eelnimetatud nõude eesmärk on ühingu täpne identifitseerimine, sealhulgas on see vajalik tema erinevate registriandmete ja tausta kontrollimiseks.

Paragrahvi 4 lõike 1 punkti 6 kohaselt esitatakse füüsilise isiku puhul andmed tema kodakondsuse või kodakondsuste kohta. Füüsilise isiku andmed on vajalikud juhtudel, kui välisinvesteeringus osalev isik ei ole juriidiline isik või muu sarnane üksus⁶. Teave on vajalik, et täpsemini kontrollida isiku tausta, sealhulgas temaga seonduvaid asjaolusid, ja saada ülevaade isikust lähtuvatest riskidest.

Paragrahvi 4 lõike 1 punkti 7 alusel esitatakse iga isiku puhul tema tehingus osalemise kirjeldus ja roll välisinvesteeringus. See on iseäranis vajalik olukorras, kus välisinvesteering viiakse läbi erinevate omavahel seotud tehingute ja toimingute või erinevate isikute kaudu.

Paragrahvi 4 lõike 1 punkti 8 kohaselt esitatakse omandistruktuuri kirjeldus, koos teabega iga ettevõtja kohta, kelle üle vastav isik omab kontrolli ja kes omab tema üle kontrolli kuni lõpliku kontrolliva üksuseni välja. Kui välisinvestoriga seoses on mõne ühingu (näiteks taotleja) kohta andmete esitamise raames omandistruktuur ammendavalt lahti kirjutatud, siis samasse

⁶ Näiteks osaleb välisinvesteeringus füüsiline isik, kes on kontrolli teostajaks.

omandistruktuuri kuuluvate ülejäänud ühingute ja üksuste puhul ei ole dubleeriv andmete esitamine vajalik.

Paragrahvi 4 lõike 1 punkti 9 kohaselt esitatakse andmed tegeliku kasusaaja kohta. Tegeliku kasusaajana peetakse siinkohal silmas füüsilist isikut, kellel on omandi või muul viisil kontrollimise kaudu lõplik valitsev mõju füüsilise või juriidilise isiku üle (rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus § 9 lõige 1 punkt 1).

Paragrahvi 4 lõike 1 punktide 10 ja 11 kohaselt esitatakse isiku majandustegevuse valdkonna lühikirjeldus, sealhulgas asjakohased Eurostati klassifikaatori NACE koodid, samuti peamised konkurendid.

Paragrahvi 4 lõike 1 punkti 12 kohaselt esitatakse EL-i liikmesriigid, kus isik tegeleb olulises ulatuses äritegevusega ning tütarettevõtjate või filiaalide nimed, kelle kaudu ta vastavatel turgudel tegutseb.

Paragrahvi 4 lõike 1 punktide 13 ja 14 alusel esitatakse välisinvesteeringule eelneva majandusaasta käive eurodes ja töötajate koguarv.

Paragrahvi 4 lõike 1 punkti 15 kohaselt esitatakse väärtpaberibörsi nimi, kus isiku või tema kontrollitava ühingu väärtpaberid on noteeritud, ja asjakohane kauplemiskood või aktsia sümbol.

Paragrahvi 4 lõike 1 punktide 16 ja 17 alusel esitatakse andmed isiku internetiühenduse pakkuja kohta, samuti talle pilveandmetöötlusteenuse osutaja kohta (nimi ja andmete säilitamise asukoha riik), kui need asuvad mõnes kolmandas riigis.

Elektroonilise side seaduse § 2 punkt 8⁴ kohaselt on internetiühenduse teenus üldkasutatav elektroonilise side teenus, millega võimaldatakse juurdepääsu internetile ja selle kaudu internetiga ühendatud lõpp-punktidele sõltumata kasutatavast võrgutehnoloogiast või terminalseadmest. Teave on vajalik, kuna internetiühenduse teenuse pakkujatel on võimalik suunata netiliiklust ja mis omakorda võib anda informatsiooni selle kohta, millised võivad olla negatiivsed mõjud seoses välisinvestori poolt andmetele juurdepääsu ja nende edastamisega interneti vahendusel. ELi-väliste ühenduse pakkujate korral võivad riskid olla suuremad kui sama teenuse pakkuja poolt EL-is, kus kehtivad vastavale teenusele ühtsed nõuded.

Küberturvalisuse seaduse § 2 punkti 7 kohaselt on pilveandmetöötlusteenus infoühiskonna teenus, mis võimaldab juurdepääsu andmetöötlusressursside kogumile, mis on paindlikult jagatav ning laiendatav süsteemi ennast muutmata. Tänapäeval võib näidata info- ja kommunikatsioonitehnoloogiateenuste kasutamine ära, millise riigiga on füüsiline isik või ettevõtja tegelikult seotud ja kes töötleb (sh võib kontrollida) välisinvestori andmeid. Infoühiskonnateenuse osutajate puhul on võimalik hinnata nende läbipaistvust ja teabekohustuste täitmist ning kas nad vastutavad ebaseadusliku veebisisu eest ja võitlevad selle avaldamise vastu. Samuti peab arvestama, kas on võimalik teha koostööd infoühiskonnateenuse pakkuja või andmete säilitamise jurisdiktsioonide pädevate asutustega ja eriti piiriüleste küsimuste käsitlemisel. Andmeid võib säilitada pilveteenuse osutaja, mille riiki on raske või võimatu määrata. Samas võib andmete säilitamine toimuda selgelt tuvastatavas riigis või selle riigi teenuse osutaja poolt. Nimetatud informatsioon võimaldab hinnata, kuivõrd on välisinvestor kontrollitav internetiteenuse ja pilveteenuse pakkuja riigi poolt ja tema andmevahetuse, sõnumisaladuse ja andmete kaitstus. Sarnaselt internetiühenduse teenuse pakkujaga võib kolmanda riigi pilveandmete teenuse pakkuja korral ning andmete säilitamisel

väljaspool EL-i kaasneda suurem oht, sest nõuded turvalisusele ja andmete kaitse tase võib EL-is kehtivatest normidest olulisel määral erineda.

Paragrahvi 4 lõike 2 alusel võib sama paragrahvi lõike 1 punktis 8 nimetatud omandistruktuuri täiendavalt esitada ka diagrammina või skeemina, kuna see aitab keerulisemate ühingustruktuuride korral lihtsamini hoomata kontsernistruktuuri ja ettevõtjate vahelisi seoseid. Skemaatiline esitamine võib aidata vältida ka taotlejalt täpsustava teabe küsimist.

Paragrahvi 4 lõike 3 kohaselt ei esitata taotluses andmeid vaheühingute kohta, kellel puudub roll tehingus, kelle majandustegevus ei seonu sihtettevõtja majandustegevuse ega majandustegevuse valdkonnaga, samuti vaheühingute kohta, kelle puhul puudub muudel põhjustel alus eeldada sihtettevõtja tegevuse mõjutamist. Sätte eesmärgiks on välistada selgelt tarbetu või ülemäärase informatsiooni edastamine, et hindamismenetluses oleks võimalik keskenduda olulistele asjaoludele. Andmete esitamisel võib seetõttu piirduda andmete esitamisega lõpliku kontrolliva üksuse ja oluliste vaheühingute kohta. Selle võimaluse kasutamine eeldab aga, et esitamata jäetakse üksnes nende ühingute andmed, mis hindamismenetluse seisukohalt on kindlasti ebaolulised. Kahtluse korral on soovitatav esitada enamate ühingute andmed.

Ühingul on tehingus roll näiteks juhul, kui välisinvesteeringu aluseks oleva lepingu või muude dokumentide kohaselt on tal asjakohase protsessi käigus vaja teha mõningaid tehinguid või toiminguid, samuti kui vastav ühing hakkab pärast välisinvesteeringu tegemist osalema sihtettevõtja juhtimises või äritegevuses, isegi juhul, kui see toimub kaudselt.

Sihtettevõtja majandustegevuse ja majandustegevuse valdkonnaga seonduv ühing näiteks siis, kui ta saab endale osa sihtettevõtja äritegevusest, varast ja töötajatest või esineb võimalus, et välisinvesteeringu tulemusena või pärast seda kas tema enda või sihtettevõtja edasine majandustegevus mingis osas muutub. Võimalikuks muutuseks võib olla kasvõi võimalus, et sihtettevõtja senise tootearendusega hakkab tegelema välisinvestori mõni teine ühing või lõpetatakse sihtettevõtjas teatud arendustegevused ära.

Oluliseks vaheühinguks tuleb lugeda ka selline ühing, kes konkureerib sihtettevõtjaga sama kvalifikatsiooni ja oskustega tööjõu pärast või kelle äritegevuses saab kasutada sihtettevõtja intellektuaalset omandit. Seega, isegi kui vaheühing tegutseb küll täiesti teises valdkonnas, aga konkureerib sihtettevõtjaga sama, küllaltni spetsiifilise ja piiratult kättesaadava oskusteabega tööjõu pärast (insener, IT-spetsialist jts), tuleb ka sellist vaheühingut lugeda oluliseks, kuna välisinvestoril võib olla motivatsioon sihtettevõtja tegevuse osaliseks lõpetamiseks või muutmiseks, et vabastada osa töötajaskonnast sihtettevõtja tegevusvaldkonnast ja suunata nad tööle mujale. Samal põhjusel on oluline selline teises valdkonnas tegutsev vaheühing, kes saab oma äritegevuses hakata kasutama ja edasi arendama sihtettevõtja intellektuaalset vara, aga hoopis teisel viisil, kui seda tegi seni sihtettevõtja.

§ 5. Taotluse esitamine

Vastavalt VUHS § 6 lõikele 1 esitab välisinvestor välisinvesteeringu loa saamiseks TTJA-le taotluse koos lisadokumentidega elektroonilises vormis TTJA järelevalve infosüsteemi kaudu. Kui infosüsteemile ei ole taotlejast mitteoleneval põhjusel juurdepääsu, võib taotluse esitada elektrooniliselt selleks ettenähtud e-posti aadressil, mis on avaldatud TTJA veebilehel.

Eelnõu § 5 lõike 1 alusel esitatakse taotlus eesti keeles kui loamenetluse ametlikus keeles. Siiski on samas lõikes sätestatud, et juhul kui taotlusele lisatakse ingliskeelne dokument, võib selle esitada tõlketa. Seda võimalus on eelkõige mõeldud juhuks, kui dokumendist ei ole eestikeelset versiooni, muul juhul on eelistatud eestikeelne dokument. Mistahes muus võõrkeeles dokument esitatakse koos vandetõlgi kinnitatud eesti- või ingliskeelse tõlkega. Ingliskeelne tõlge on lubatud põhjusel, et kõikide keelte puhul ei pruugi vastavat vandetõlki Eestis olla ning nii välditakse mitmekordset tõlkimist ja sellega kaasneda võivat infokadu.

Selleks, et oleks võimalik tõhusalt osaleda määrusega 2019/452 ette nähtud EL-i liikmesriikide ja komisjoni koostöös ning täita teatamiskohustust võimalikult kiiresti, on oluline, et TTJA saaks juba välisinvesteeringu loa taotlusega kõik vajalikud andmed. Lisaks, et rakendada määrust 2019/452, on liikmesriigid ja Euroopa Komisjoni teabevahetuse tõhustamiseks ja sujuvamaks muutmiseks ette näinud teavitusvormi⁷. Välisinvesteeringutest teavitamise vormi leppisid kokku liikmesriigid ja Euroopa Komisjon, et ühtlustada koostöömehhanismi raames esitatava teabe kvaliteeti. Selle B-osa on ette nähtud välisinvestorilt teabe taotlemiseks määruse 2019/452 artikli 6 kohase teavitamise eesmärgil. Et määruses 2019/452 sätestatud tähtajad ei avaldaks negatiivset mõju riigisisesele hindamismenetlusele ega põhjustaks ebamõistlikke viivitusi, peab **eelnõu § 5 lõike 2** kohaselt välisinvestor täitma ja samal ajal loa taotlusega esitama määruse 2019/452 alusel ettenähtud artikli 6 kohase ingliskeelse teavitusvormi. Kõnealune teavitusvorm on kättesaadav TTJA veebilehel ja seda ajakohastatakse vastavalt vajadusele. Nimetatud teavitusvorm muudab menetluse kiiremaks ja on vajalik liikmesriikidega ja Euroopa Komisjoniga teabevahetuseks määruse 2019/452 alusel.

Paragrahvi 5 lõikes 3 loetletakse taotlusele lisatavad dokumendid. Dokumendid tuleb esitada vähemalt taotleja kinnitatud ärakirjana. See on vähim vorminõue ning võimalik on ka originaaldokumendi esitamine. Kuna aga elektroonilises vormis olevate originaaldokumentide ring on küllaltki piiratud, siis ilmselt esitatakse enamik taotluse lisasid kinnitatud ärakirjadena.

Paragrahvi 5 lõike 3 punkti 1 kohaselt esitatakse registriväljavõtted teiste riikide registritesse kantud juriidiliste isikute kohta. Registriväljavõtte võimaldab kontrollida juriidilise isiku olemasolu, õigusvõimet, asukohta, aga näiteks ka seda, kes on tema esindusõiguslikud isikud ja omanikud.

Paragrahvi 5 lõike 3 punkti 2 kohaselt esitatakse välisinvesteeringu aluseks olevad dokumendid. Silmas on peetud kõiki tehinguid ja tahteavaldusi, mille alusel välisinvesteering tehakse. Dokumendid tuleb esitada võimalikult terviklikul kujul (ilma andmete kinni katmiseta) ja koos kõikide hindamismenetluses tähendust omada võivate lisadega.

Paragrahvi 5 lõike 3 punkti 3 kohaselt esitatakse taotluse esitaja volitusi tõendav kehtiv dokument. Antud nõue on asjakohane juhul, kui taotlust ei esita välisinvestor ise ega tema seaduslik esindaja, vaid kasutab volitatud esindajat, seal hulgas näiteks kohalikku advokaati. Volitusest peab nähtuma vähemalt volitaja isik ja esindatavale antud volituste maht.

Paragrahvi 5 lõike 3 punkti 4 kohaselt esitatakse välisinvestori ja sihtettevõtja taotlusele esitamisele eelnenud majandusaasta aruanded, kui need pole kättesaadavad äriregistrist. Äriregistri all on silmas peetud Eesti äriregistrit. Majandusaasta aruanded on olulised, kontrollimaks isiku majandustegevusega seonduvaid üksikasju, seal hulgas töötajate arvu, tegevusvaldkondi ja riike, kus isik tegutseb, samuti müügitulu ja finantsseisundit.

⁷ Vt joonealust viidet 3.

Paragrahvi 5 lõike 3 punkti 5 kohaselt esitatakse ka muud asjakohased dokumendid, mida taotleja peab vajalikuks esitada, et tõendada taotluses esitatud asjaolusid ja oma hinnanguid nendele, samuti dokumendid, millega taotleja põhistab avaliku korra ja julgeoleku kahjustamise puudumist antud välisinvesteeringu puhul.

Paragrahvi 5 lõike 4 kohaselt, juhul kui TTJA esitatud dokument on halva kvaliteediga või loetamatu, samuti kui ametil tekib kahtlus dokumendi ehtsuses, on ametil võimalik nõuda dokumendi esitamist originaali või mõnes muus elektroonilises formaadis. Antud säte võimaldab vältida nii ebaõigete andmete esitamist menetluses kui ka hoiab ära eksimusi.

Paragrahvi 5 lõikes 5 määratakse kindlaks taotluse registreerimine. Seda tehakse TTJA dokumendiregistris hiljemalt saabumise kuupäevale järgneval tööpäeval.

Paragrahvi § 6 kohaselt jõustub määrus 1. septembril 2023. aastal. Määruse jõustumise aeg on seotud VUHS-i jõustumise ajaga. Kõnealune aeg on vajalik selleks, et viia lõpule seaduse ja selle alusel kehtestatavate määruste rakendamiseks vajalikud tegevused. Lisaks on otstarbekas anda ettevõtjatele piisav aeg seaduse regulatsiooniga tutvumiseks ja kohanemiseks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõuga ei rakendata ega võeta üle EL-i õigust. Otsene seos EL-i õigusega puudub. Siiski on eelnõul ka teatav seos EL-i õigusega, kuna VUHS-i alusel on välisinvesteeringu komisjonile ette nähtud ülesanded ka seoses määruses 2019/452 sätestatud koostöökorraga.

Eelnõu võtab arvesse EL-i õigusaktidest tulenevaid põhimõtteid ning on EL-i õigusega kooskõlas.

4. Määruse mõjud

Määrusega ja välisinvesteeringu loa taotlemise reguleerimisega kaasnevat mõju on hinnatud VUHS-i eelnõu⁸ seletuskirjas. Mõjude analüüsi siinkohal dubleerima ei hakata. Põhiliseks määruse mõju tekke valdkonnaks on majanduslikud mõjud, mis seonduvad mõjuga ettevõtjate (välisinvestorite) halduskoormusele.

5. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisategevusi ega -kulusid. Välisinvesteeringu hindamise rakendamisega ja loamenetluse reguleerimisega seotud lisategevused ja -kulud on käsitletud VUHS-i eelnõu seletuskirjas⁹.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustumise aeg, 1. septembril 2023. aastal, on seotud VUHS-i jõustumise ajaga. Kõnealune aeg on vajalik selleks, et viia lõpule seaduse ja selle alusel kehtestatavate määruste

⁸ Välisinvesteeringu usaldusväärse hindamise seadus (639 SE).

<https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/a37b7d26-d0b7-44a1-8325-b15d3d424b5f/V%C3%A4lisinvesteeringu+usaldusv%C3%A4%C3%A4rsuse+hindamise+seadus>

⁹ Vt joonealust viidet 8.

rakendamiseks vajalikud tegevused. Lisaks on otstarbekas anda ettevõtjatele piisav aeg seaduse regulatsiooniga tutvumiseks ja kohanemiseks.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Kaitseministeeriumile, Rahandusministeeriumile, Siseministeeriumile, Välisministeeriumile ja Riigikantseleile ning arvamuse avaldamiseks Kaitsepolitseiametile, Politsei- ja Piirivalveametile, Rahapesu Andmebüroole, Välisluureametile, TTJA-le, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule ning Eesti Kaitsetööstuse Liidule.